

Kmet: In jaz vem bolje, kakor vi. Ob petih ste vi še v postelji; jaz sem že takrat na polji, in vidim, kako in kedaj pride solnce izza gore.

Učeni: „Mora vzhajati ob petih! Tako je zapisano v moji knjigi“.

Kmet: „Ali so naše visoke gore tudi v vaši knjigi? Vi učeni znate dobro pisati!“

Stari učitelj prišedši v šolo, vidi dečka, ki je ravno zapisal na desko: „Učitelj je oslovski“. Stari učitelj je tiho, vzame kredo, in pristavi k besedi „oslovski“ še besedo: „gonjač“, ter gre potem mirno k svoji mizi in navadno podučuje. — V neki drugi šoli se je tudi tako zgodilo, kjer pa je bil učitelj bolj občutljiv. Preiskoval je to hudobijo na dolgo in široko, in marsikteri nedolžni učenec je bil kaznovan, pravega hudobneža pa vendar ni zvedil; nazadnje je učitelj od jeze zbolel, in ni mogel nekaj dni v šolo. — Kteri iz med teh dveh učiteljev se je modrejše obnašal?

Oče Egidij Jajz je enkrat nekemu hlapcu dal knjižico za plačilo. Hlapec ni zadovoljen s knjižico, in pravi: „Gospod, dajte mi raji eno desetico!“ Jajz mu pusti knjižico, in mu dá zraven še desetico. Dolgo potem pride hlapec zopet k Jajzu, in ta ga vpraša, če ima še tisto knjižico. „Imam jo še“, pravi hlapec, „in sedaj bi je ne dal za sto desetice“. Desetica, ki ste mi jo dali, je že davno šla po svetu; toda knjižice ne dam od sebe dokler bom živ.

Praktična slovensko-nemška gramatika.

(Dalje in konec.)

Popolno pregibanje časovnikov.

Kar se je pred posamesno pri dotičnih vodilih obravnalo in poočitovalo z mnogimi zgledi, je tukaj vkup zbrano.

Nekdajna nemška slovnica (Sprachlehre) je precej, ko je prišel časovnik na versto, vse od časovnika povedala, kar gre od njega vediti; nove slovnice podajajo in pripovedujejo pa le toliko, kar učenci morejo prebaviti, in poslednjič, ko so se urili z mnogimi zgledi, ponudijo ves nauk ob enem.

Treba je, da si učenci oblike pomagavnih časovnikih po vseh časih in naklonih dobro zapomnijo, sicer je vse njih znanje negotovo, ker toliko vaj vendar ne moremo učencem dati, da

bi se to kar iz samih zgledov zapomnili; nekaj stalnega si morajo pridobiti; potreba jim je, da spoznajo in razločijo pri časovnikih število, osebo, čas, naklon in podobo; zavaljo tega naj se pa teh obrazov naučè iz glave.

Pomagavnih časovnikov ima nemški jezik troje; slovensčina ima le enega „biti“.

„Popolno pregibanje časovnikov“ pozabljivim in lahkomisljenim nerado gre v glavo, zato je pa treba spominjati jih vodil, katerih so se bili popred učili. Po versti kmali znajo odblebetati „haben, loben“, ali prašaj jih zmešano, ali prašaj jih, kako se pravi to ali uno po slovenski, bodo pa debelo pogledali misleči: učenik me praša kaj takšnega, kar ni v bukvah. — Primerne vaje bi bile tukaj takošne, kakoršne je dajala poprejšnja šola, n. p.: Pregibajte mi časovnik „haben“ v 2. osebi ed. in množ. št. po vseh časih in naklonih i. dr.

Pravilni časovniki.

Ti se razdeljujejo v šibke in krepke.

Kaj so krepki časovniki? V čim se razločujejo od šibkih? V katerih časih preminjajo samoglasnico, kedaj jo preglašujejo? Te in takšne vprašanje bi bile tukaj na pravem mestu.

Vaja: Pregibajte časovnik „helfen“ v 3. os. ed. in množ. št. v naznanivnem naklonu po vseh časih in v obojem naklonu v djavni podobi, „Kind loben“ pa po vseh časih in v obojem naklonu terpeвне podobe!

Otrok pregibaje te in druge časovnike bo prisiljen iskati po bukvah pravilne oblike, in kedar otrok ljudske šole do tje pride, da si zna potrebnih vodil po bukvah poiskati, je to dobro znamenje, ter smemo upati, da si bo v takih okolisčinah sam pomagal. Le takšni otroci, ki si nikakor ne vedo sami pomagati, ti so siroteji.

M. M.

Pomenki

o

slovenskem pisanji.

XXVIII.

U. Ali ali (wohl, ja wohl) — pravi Doleneec, pa tudi: Bali bali — kaj je vendar to?

T. To je, da „Gorenci v nebasa ne pojdejo!“

U. Oho! morebiti jih pojde več kakor Dolencev.